

9.8.2010

Viite Lausuntopyyntönne 6.7.2010 SM034:00/2010

Asia Lausunto hallituksen esityksestä laiksi ulkomaalaislain 50 §:n muuttamisesta

Viitekohdassa mainitun lausuntopyyntönne johdosta valtioneuvoston kanslia esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia siten, että Suomessa asuvan täysi-ikäisen Suomen kansalaisen vanhemmalle voitaisiin myöntää jatkuva oleskelulupa hakijan perhesuhteista ja elämäntilanteesta tehtävän kokonaisarvioinnin perusteella, vaikka muulle omaiselle kuin perheenjäsenelle myönnettävän oleskeluluvan myöntämisedellytykset eivät kokonaisuudessaan täyty. Luvan myöntämisen edellytyksenä olisi, että hakija tarvitsee huomattavissa määrin Suomessa asuvan Suomen kansalaisen hoivaa ja huolenpitoa ja että Suomen kansalaisella on käytössään asunto itseään ja hakijaa varten.

Kanslia pitää esitystä perusteltuna ottaen huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksessa turvatu perhe-elämän suojan ulottuminen – esityksessä mainituin tavoin – eräissä tapauksissa myös niin sanotun ydinperheen ulkopuolisiin henkilöihin. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännön sekä nykyisen ulkomaalaislain 50 §:n 2 momentin soveltamiskäytännön perusteella voidaan pitää tarpeellisena ottaa lakiin oleskeluluvan myöntämisperusteita, jotka suojaavat tosiasiallista perhe-elämää.

Esityksen perusteluissa luetellaan perusteet, joihin oleskeluluvan myöntämiseksi suoritettavassa kokonaisharkinnassa kiinnitetään huomiota. Näitä ovat muun muassa hakijan olosuhteet lähtömaassa, huolenpidon tarpeellisuus, perhesiteiden painottuminen, kyky selviytyä ilman Suomessa asuvan täysi-ikäisen Suomen kansalaisen huolenpitoa sekä mahdollisuus turvautua muihin omaisiin lähtömaassa. Kanslia pitää edellä lueteltuja kokonaisharkinnan perusteita tarkoitukseen soveltuvina. Kanslia esittää harkittavaksi, että perusteista säädettäisiin ehdotetussa pykälässä. Kokonaisharkinnassa huomioon otettavien perusteiden säätäminen laissa voisi kanslian käsityksen mukaan lisätä kokonaisharkinnan avoimuutta ja oikeusvarmuutta ja se vastaisi ulkomaalaislaissa monin paikoin omaksuttua tapaa säätää kokonaisharkinnan perusteista laissa (muun muassa lain 146 ja 168 b §).

Esityksen perusteluissa todetaan, että kokonaisarvioinnissa kiinnitettäisiin huomiota myös siihen, *onko tarkoituksenmukaista*, että Suomessa asuva omainen hoitaa vanhempansa. Kanslian käsityksen mukaan kokonaisarvioinnissa tulisi keskittyä edellä lueteltuihin hoivan ja huolenpidon tarvetta sekä perhesiteiden painottumista koskeviin harkintaperusteisiin, joiden mukaisesti arvioidaan myöntämisedellytysten olemassaolo. Tämän harkinnan ohella ei kanslian käsityksen mukaan tulisi suorittaa erillistä harkintaa siitä, pidetäänkö Suomessa asuvan omaisen antamaa hoivaa tarkoituksenmukaisena järjestelynä. Järjestelyn tarkoituksenmukaisuuden arviointi voisi kanslian käsityksen mukaan laajentaa lupaviranomaisen harkintavaltaa yli sen, mitä esityksessä muuten on esitetty oleskeluluvan myöntämisperusteista, ja ulottaisi viranomaisen harkintavallan sellaiseen kysymykseen, joka on etupäässä hakijan ja hoivaa antavan omaisen välinen ja lähinnä oleskelulupahakemuksen tekemiseen liittyvä asia. Kanslia esittää harkittavaksi, että maininta hoivan antamisen tarkoituksenmukaisuudesta poistettaisiin esityksestä.

Kanslialla ei ole muita huomioita kyseisestä esityksestä.

alivaltiosihteerin sijaisena,

Auni-Marja Vilavaara
osastopäällikkö, ylijohtaja

Valtteri Nieminen
erityisasiantuntija

Tiedoksi VNK valtiosihteerin Rossi
VNK alivaltiosihteerin Aaltonen
VNK kirjaamo